

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

05 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2019, în cauza penală privindu-l pe

CACEAN Piotr xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.06.2018 – 12.07.2018;

Instanța de apel: 21.08.2018 – 29.01.2019;

Instanța de recurs: 15.04.2019 – 05.06.2019,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 12 iulie 2018, *cauza fiind examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală*, Cacean Piotr a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 188 alin.(2), lit. b), c), d), e), f) Cod penal la 6 (șase) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și Ivanțoc Petru, însă în privința acestuia hotărârile judecătorești nu se contestă cu recurs ordinar.

Acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate Sîrghi Anatol și Sîrghi Tatiana a fost admisă și s-a dispus încasarea în beneficiul acestora de la Ivanțoc Petru prejudiciul material în sumă de 5000 (cinci mii) lei, iar de la Cacean Piotr prejudiciul material în sumă de 6700 (șase mii șapte sute) lei și prejudiciul moral în sumă de 40 000 (patruzeci mii) lei.

Solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpaților a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a stabilit că, Cacean Piotr și Ivanțoc Petru, împreună și după o înțelegere prealabilă cu alte persoane, cu scopul sustragerii bunurilor altei persoane, la 14.12.2017, îmbrăcând cagule pe cap, au

pătruns în domiciliul părților vătămate Sîrghi Anatolie și Sîrghi Tatiana, domiciliați în s. xxxx, r-nul xxxx, str. xxxx, unde au amenințat părțile vătămate cu violență periculoasă pentru viața și sănătatea lor, manifestate prin prezentarea unei bâte din lemn și a armelor de foc - pistoale, în scopul realizării acțiunii de sustragere a bunurilor materiale, după care în continuare în scopul de a-și realiza scopurile planificate au aplicat asupra ambelor părți vătămate multiple lovituri cu bâta, pumnii și picioarele în regiunea capului și corpului, cauzând părților vătămate Sîrghi Tatiana conform raportului de expertiză judiciară nr.417 din 15.12.2017, leziuni corporale care se califică ca vătămare corporală neînsemnată, iar lui Sîrghi Anatolie conform raportului de expertiză judiciară nr.418 din 15.12.2017 leziuni corporale care se califică ca vătămare corporală medie, ca rezultat a acestor acțiuni ilegale în mod deschis au sustras suma bănească de 16000 lei și o armă de vânătoare de calibru 16 mm, deținută ilegal, prin ce au cauzat părților vătămate o daună materială în proporții considerabile.

3. Împotriva sentinței a declarat apel inculpatul Cacean Piotr, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi sentințe, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie numită pedeapsă cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal la 5 ani în penitenciar de tip semiînchis, iar conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei să fie suspendată condiționat pe un termen de probă.

Apelantul și-a motivat soluția prin faptul că:

- instanța de fond nu a motivat individualizarea pedepsei aplicate, astfel fiind încălcat dreptul condamnatului la o hotărâre motivată potrivit CEDO, totodată, aflându-se în o situație similară instanța de fond a concluzionat corect în cazul lui Ivanțoc că sunt circumstanțe excepționale care ar determina condamnarea acestuia, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pentru motivele de recunoaștere a vinovăției și căința sinceră, însă în cazul apelantului instanța de fond a aplicat duble standarde, în consecință, deși urma să dispună suspendarea condiționată și a lui Cacean, care se afla în situația similară cu Ivanțoc, nu a individualizat pedeapsa și a dispus aplicarea a 6 ani de închisoare, deși limita minimă prevede 5 ani și opt luni;

- instanța de fond a indicat eronat doar o circumstanță atenuantă în privința lui Cacean și anume, doar căința sinceră și recunoașterea vinovăției, însă în conformitate cu prevederile art. 76 alin.(1) Cod penal, la stabilirea pedepsei se consideră circumstanțe atenuante: k) afectarea gravă, prin infrațiunea săvârșită, a făptuitorului acesteia sau greutatea poverii pedepsei, aplicată pentru el, din cauza vârstei înaintate a acestuia, stării sănătății lui sau altor circumstanțe. Or, în speță instanța de fond urma să aplice și prevederile art. art. 76 alin. (1), lit. f) Cod penal, deoarece Cacean în perioada cât s-a aflat în stare de arest i s-a înrăutățit vădit starea sănătății, fapt dovedit prin extrasul eliberat de Penitenciarul nr. 13;

- instanța de fond a constatat corect faptul că fapta săvârșită de Ivanțoc și Cacean constituie o infracțiune gravă, însă a dispus contrar prevederilor art. 72 alin. (3) Cod penal, faptul că Cacean să execute pedeapsa cu închisoarea în penitenciar de tip închis, or, în conformitate cu prevederile art. 72 alin. (3) Cod penal, în penitenciare de tip semiînchis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite cu intenție, (4) în penitenciare de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave;

- referitor la încasarea prejudiciului moral în sumă de 40 000 lei, care este o sumă prea mare și care nu a fost probată de reclamant și nu corespunde adevărului, motiv din care să fie casată în această parte sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care să se dispună încasarea a câte 5 lei pentru fiecare reclamant.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2019 a fost admis, inclusiv din oficiu, apelul declarat, casată parțial sentința instanței de fond, în partea numirii tipului penitenciarului și pronunțată, în această parte, o hotărâre nouă, prin care s-a dispus executarea pedepsei închisorii pe un termen de 6 (șase) ani de către Cacean Piotr, în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În opnia Colegiului penal, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul penal a considerat că instanța de judecată a ținut cont, la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului, de unele circumstanțe reale și personale privind individualizarea pedepsei și anume, de caracterul prejudiciabil al infracțiunii, de personalitatea dânsului, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării lui, de persoana inculpatului.

Inculpatul a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, astfel, conform art. 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, prin urmare, Colegiul a considerat ca fiind corectă concluzia de aplicare a pedepsei închisorii de către instanța de fond, deoarece inculpatul, anterior a mai comis infracțiuni, fiind în același rând condamnat prin sentința Judecătoriei Căușeni din 05.06.2009, de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 264 alin (3) Codul penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 4000 lei.

De asemenea, la 15.12.2016, cauza penală nr.2015180077 a fost încetată în legătură cu aplicarea amnistiei, iar cauza penală nr.2015180335 a fost încetată în legătură cu retragerea plângerii prealabile de către partea vătămată, în baza art.109

Cod penal (f. d. 152, vol. II), ceea ce denotă faptul că dânsul n-a stat pe calea corectării și reeducării, n-a tras concluziile necesare și a continuat să comită infracțiuni, iar pedeapsa închisorii n-a dus la scopul prevăzut de lege, de îndreptare și corectare a lui, or, în privința lui Cacean Piotr, anterior a fost dispusă pedeapsa amenzii și au fost încetate cauze penale pe motive de nereabilitare, iar dânsul a continuat săvârșirea infracțiunii și după condamnare și, prin urmare, nu va duce și pe viitor la scopul prevăzut de lege, de îndreptare și corectare a lui or, dânsul anterior, comițând infracțiuni și fiind chiar și condamnat, iarăși a comis o infracțiune gravă cu intenție, cu aplicarea violenței periculoase pentru viața și sănătatea persoanelor agresate, săvârșită de mai multe persoane, de persoane mascate, cu pătrunderea în locuință, cu aplicarea armelor și altor obiecte folosite în calitate de armă.

Din aceste considerente, Colegiul penal a conchis că reieșind din circumstanțele cazului, ținând cont de scopul pedepsei penale, de recunoașterea vinovăției de către inculpat și de judecarea cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, instanța de fond corect a considerat rezonabil de a-i aplica lui Cacean Piotr, pedeapsa sub formă de 6 (șase) ani.

Cu referire la argumentul apelantului precum că, în privința lui pot fi aplicate prevederile art.79 Cod penal, în temeiul căruia urmează a-i aplica o pedeapsă mai blândă sub formă de închisoare cu suspendarea executării ei pe o anumită durată de probațiune, Colegiul penal a constatat că, în cazul dat, prevederile art. 79 Cod penal nu sunt aplicabile, deoarece, conform acestor prevederi *pot fi recunoscute circumstanțe excepționale ale cauzei, acele circumstanțe, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia...*

Colegiul penal a constatat că în speță, asemenea circumstanțe n-au fost constatate, iar argumentele apelantului precum că dânsul se căiește de cele săvârșite și se află la evidența medicului, considerându-le ca circumstanțe excepționale, care ar face posibil de aplicat o pedeapsă mai blândă sub formă de închisoare cu suspendarea executării ei pe o anumită durată de probațiune, în baza art. 79 Cod penal, în privința inculpatului sunt nefondate și au fost respinse, or, Colegiul penal a ținut cont de faptul că inculpatul anterior a mai fost tras la răspunderea penală.

Astfel, reieșind din comportamentul inculpatului, ultimul a dat dovadă de comportament antisocial, ce denotă imposibilitatea de integrare în societate și adaptare la normele și standardele de viață normală, fără executarea reală a pedepsei închisorii.

În astfel de circumstanțe, Colegiul a considerat că argumentele apelantului de a-i aplica o pedeapsă mai blândă, nu sunt fondate și dacă vor fi acceptate asemenea

argumente, pedeapsa aplicată nu-și v-a atinge scopurile de îndreptare și reeducare a persoanei condamnate.

Totodată, Colegiul a considerat că în privința inculpatului nu pot fi aplicate nici prevederile art. 90 Cod penal, or, deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei.

Colegiul penal a considerat ca fiind eronată concluzia instanței de fond privitor la tipul penitenciarului, unde inculpatul urmează să-și execute pedeapsa închisorii, adică penitenciar de tip închis și în acest sens, Colegiul a indicat că, infracțiunea săvârșită de către Cacean Piotr se atribuie la categoria celor grave, iar conform art. 72 alin. (3) Cod penal, potrivit căruia *în penitenciare de tip semiînchis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite cu intenție.*

5. Nefiind de acord cu decizia pronunțată inculpatul a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie numită pedeapsă mai blândă în conformitate cu prevederile art. 79 Cod penal, cu aplicarea art. 90 Cod penal.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de judecată nu a individualizat corect pedeapsa aplicată inculpatului și atât sentința cât și decizia sunt absolut nemotivate în partea stabilirii pedepsei, fiind astfel, încălcat dreptul la un proces echitabil și totodată, instanța urma să aplice prevederile art. 90 Cod penal și să ia în considerație circumstanțele cauzei și anume circumstanțele atenuante, prevăzute la art. 76 alin. (1) lit. f), k) Cod penal.

5.1. Asupra recursului a depus referință procurorul, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia, deoarece este vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În sensul art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.*

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Potrivit textului recursului, recurentul invocă drept temei de casare a deciziei instanței de apel art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, însă reieșind din conținutul acestuia, reiese că dânsul critică decizia recurată sub aspectul individualizării greșite a pedepsei aplicate în privința inculpatului, temei prevăzut în pct. 10), care stipulează că *hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept în cazul în care instanța de apel a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Analizând acest temei în raport cu motivele invocate, Colegiul penal constată că acesta nu și-a găsit confirmare, iar atât instanța de fond, cât și cea de apel la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului și-a motivat just soluția adoptată, ținând cont de prevederile art. art. 61, 75 Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală. Pedepsa stabilită este echitabilă, legală și bine individualizată, aplicată în limitele fixate în partea specială a Codului penal și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale ale aceluiași Cod, ținându-se cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

Instanța de recurs reține că solicitarea inculpatului privind aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal, or, doar faptul că ultimul nu este de acord cu pedeapsa stabilită de către instanța de judecată, considerând-o prea aspră, nu poate servi ca circumstanță pentru aplicarea în privința sa a unei pedepse neprivative de libertate.

Subsidiar, Colegiul penal relevă că, textul art. 90 alin. (1) Cod penal prin sintagma „*poate*”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Acest fapt rezultă și din prevederile legale, care stipulează că: „*Dacă... instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei...indicând numai decît în hotărâre motivele...*”.

Astfel, din examinarea condițiilor în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facilitate, pe care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Referitor la argumentele inculpatului sub aspectul aplicării unei pedepsei mai blânde prin prisma prevederilor art. 79 Cod penal, Colegiul menționează că, argumentele apelantului precum că dânsul se căiește de cele săvârșite și se află la evidența medicului, considerându-le ca circumstanțe excepționale, care ar face posibil de aplicat o pedeapsă mai blândă, sunt nefondate, or, inculpatul anterior a fost atras la răspunderea penală și nu a dat dovadă de comportament educativ.

Reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează că instanța de apel menținând sentința atacată în partea stabilirii pedepsei inculpatului, a pronunțat o decizie întemeiată și motivată, iar pedeapsa stabilită acestuia, răspunde scopului de corectare și reeducare prevăzut de art. 61 Cod penal, care va duce la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, iar argumentul invocat de recurent privind aplicarea pedepsei non privative de libertate, urmând a fi declarat ca neîntemeiat.

În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa, sunt juste iar criticile recurentului nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel.

Reținând prevederile sus menționate, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat și potrivit legii decide inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Cacean Piotr, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2019, în propria cauză penală, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la 03 iulie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun